UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Verboru[m] & reru[m] significatio[n]e.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

tranſfertur dominium in legatarium, cui relinquitur ſpecies, et iſtud poteſt ipſo iure finiri, vt ſicut ipſo iure tranſit in legatariũ, *ita ipſo iure poſt tempus trãſeat in heredem. Nam iura realia* non ita inherent oſſibus noſtris, ſicut perſonalia. ff. de pe. l. quis ergo, caſus, & ff. pro. ſoc. l. ij.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Illud quod. Uide aliquid per Cõ. conſ. xxxiiij. ante fi. vide quod dicit Bar. in l. Titia. §. fi. de legat. ij. quid ſi heres prius reperiretur mortuus eo tempore.

*CLAVD. DE SEISS. ¶ Iura realia. Uide Bar. in l. qui abſenti. §. j. ff. de acq. poſſeſſ.

De verborum, & rerum ſignifica. Rubr. XXXVIII.

LEX I.

a **Prediis.** a Legato fundi inſtructi non cedunt ea q̃ ibi ſunt ad tp̃s ſ3 que ſunt cã ppetui vſus. h. d. Op. de l. j. §. ſi defunct⁹. ff. de reb. eo. Sol. ibi erat p̃ſumptio tacite volũtatis, cũ nõ ſtatur in p̃iudiciũ pupilli, hic vero ſtatur in preiudicium legatarij, vel heredis. Ulterius op. de l. ſi ita. §. domo. de fundo inſtr. quidam diſtinguunt, quod aut fructus colliguntur ex illo fundo, aut aliunde. Iſtud nihil eſt dictum. Tu vero dic, vt gl. dicit in ſecunda ſolu.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Prediis. Limita legẽ iſtã niſi in legato eſſet signũ vniuerſale ſecundum Bar. in l. generali. §. vxori. ff. de vſuf. leg.

LEX II.

1 ☞ Legatum factum de fundo inſtructo, de fundo & inſtrumento, & de fundo cum inſtrumento, in quo differant inter ſe.

Fundo. Legato fundi inſtructi, cedũt inſtrumenta fundi, & inſtrumenta patriſfamilias. b. d. gl. hic format vnã q. quã in veritate non bene declarat.
a Queritur enim, vtrum a inter iſta tria legata † ſit differẽtia. lego
1 fundum inſtructum, & lego fundũ & inſtrumenta, & lego fundum cum inſtrumento. & gl. hic nihil boni dicit. melius declaratur in l. ſi cui fundũ. ff. de fun. inſt. & ibi pleniſſime dixi. Hic breuiter dico, & aſſumo primo, duo indubitabilia inter hec duo legata. fundum & inſtrumẽtum, & fundũ cũ inſtrumẽto, eſt duplex differẽtia. Primo, in plenitudine acceſſionis, quia quando lego fundũ & inſtrumentum, cedit legato inſtrumentum fundi, & inſtrumentum patriſfa. S3 qñ lego fundum cum inſtrumento, cedit inſtrumẽtum fundi tantum non patriſfa. Iſtud probatur in l. queſitum. §. ſed ſi fundus. & §. ſeq. de fun. inſtr. Scdo, eſt differentia, in mõ durationis. Nam qñ lego fundum, & inſtrumentum, alienato fundo p teſtatorem remanet legatum inſtrumenti, ſ3 qñ lego fundum cũ inſtrumento, alienato fundo, extinguitur legatum inſtrumenti, vt l. ſi cui fundum. ff. de fund. inſtruc. Ratio, quia dictio, &, coniungit principaliter, & dictio cum, coniungit acceſſorie, vt l. j. & ij. & iij. ff. de pec. lega. Uideamus de tertio mõ legãdi, lego fundum inſtructum, vel ſicut inſtructus eſt, cui equiparetur. Text. in d. l. ſi cui fundum, videtur quod equiparetur illi legato fundum, & inſtrumentu. In contrarium videtur tex. inſti. de leg. §. ſi quis ancillas. Gl. in dictis legibus variãt in ſolu. dictorũ cõtrariorum. Finaliter Azo dt, & hec eſt veritas, quod quantũ ad plenitudinẽ acceſſionis equiparetur illi legato, fundũ & inſtrumẽtum, q2 cedit inſtrumẽtum fundi, & patriſfa. ſ3 in mõ durationis, quantũ ad inſtrumetum patriſfami. equiparantur illi legato, id eſt lego fundũ & inſtrumentum, vt d. l. ſi cui fundum. ff. de fun. inſtruc. Ratio, q2 inſtrumentũ patriſfamil. non eſt proprie acceſſio fundi, quantum ad inſtrumentum fundi equiparatur illi legato, fundum cum inſtrumento, quia inſtrumentum fundi proprie accedit fundo, vt d. §. ſi quis ancillas. Dixi plene in dicta l. ſi cui fundum. ¶ Que-
b ro.ᵇ qñ fundus ſimpliciter venditur, † vtrum cedant inſtrumenta
2 fundi. gl. hic videt̃ dicere quod ſ. c. Uide gl. circa med. Tũ poſſes intelligere iſtam gl. quod fundi inſtrumentu3 ſequitur alienationem fundi, hoc eſt, alienato fundo ſicut extinguitur legatũ fundi ita extinguitur legatum inſtrumenti. Et hic eſt bonus intellectus, vt probatur in l. quam gl. alleg. Item poteſt intelligi ſuperficialiter, vt iacet, vt alienato fundo videantur inſtrumenta alienata & tunc eſſet falſum, vt l. fundi in princ. ff. de act. empt. & de fun. inſtruct. l. ij. §. dotes. Tamen in ciuitate iſta, eſt iſta conſuetudo in vinea: quia vendita vinea, cedunt ea que ſunt inſtrumenta vinee, quod de iure communi non eſt. Item hoc eſt verum in vẽditione proprietatis, ſ3 ſi venditur vſuſfructus fundi cedunt inſtrumenta fundi, vt l. ſ3 & ſi quid. §. proprietatis, & ibi not. ff. de vſuſfr.
3 Item † ſecus, qñ fundus locatur, quia fundo locato cedunt inſtrumenta fundi, vt ff. loca. ſed addes. §. illud.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Queritur enim vtrum, not. differentiam inter, &, & cum, adde Bar. in l. titie textores. §. j. de leg. iij.

b ALEX. ¶ Quero qñ fundus, &c. an alienato fundo tranſeant inſtrumenta. quid autem ſi publicatur domus, an veniant ſupellectilia, que ibi ſunt ad vſum domus, vide Bal. in l. cum ancillis. de ince. nup. & adde que habentur in l. ſi qñ. & ibi Bar. de bo. va. li. x. vbi quid ſi vendo, vel lego rem cũ integro ſtatu, quid importet. & Bal. ponit hic. & adde iſtis Bar. in l. ij. de fun. inſt. & qd ſi vendo fundum cum iurib. ſuis, an videantur vẽdita ea que ſunt de natura rei vendite, an ea que per accidens ibi ſunt. ita voluit Inno. in c. ex literis. de iure pa. alle. l. ſi mercedem. de ac. empt. & l. fundi. in prin. eo. tit. que verba alleg. Bal. in ru. C. de contrahen. emp. & reputat elegãtia verba Bal. in l. a procuratore. C. mãda. & ſi vendo caſtrum cum ſuis pertinentijs vide in l. ij. ff. de ver. ſig. ADDE An legato cãpo, videat̃ legata domus, que eſt in cãpo. Bal. cõſ. cccxxviij. iij. vol. & vẽdito caſtro, vel villa cum pertinẽtijs, quid vẽditum intelligatur, vide pulchre per eundẽ conſ. cccxlvj. j. vol. incip. villa vel caſtrũ, & vide ẽt de vẽditione facta per Regem Calabrie de terra ſanc. Lucidi, cum omnib. angarijs perãgarijs, paiſſagijs, bãcho iuſtitie, piſcationibus, & quibuſcunq3 iuribus, an veniant iura exiture pontelantie per Rom. conſ. cclxx.

LEX III.

1 ☞ Uerbum, cautio, prolatum a lege ciuili intelligitur de nuda: a pretore cum fideiuſſore.

a **Sancimus.** a Uerbum cautionis, prolatum a teſtatore, vel a lege intelligitur de nuda: niſi aliter ſit expreſſum. h. d. Gl. j. huius l. intelligit eã duob. mod. in verbis plãtis a lege aut a teſtatore, vide gl. Op. de l. ſi mandato Titij. §. ſi. ff. man. Sol. Ibi eſt verbum, idonea. hic
b vero dicit de cautione ſimpliciter. Opp. ff. de coll.ᵇ bo. l. j. §. caue-
1 rit. & C. de procu. l. j. Sol. Aut † verbum cautionis profertur a lege
c ciuili, & intelligitur in dubio de nuda,ᶜ vt hic. Aut profertur a iure pretorio, & intelligitur cum fideiuſſore, vt in contrario. vt l. pretorie. la vlt. ff. de preto ſtipulat.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Sãcimus. U. de aliqd p Bar. in l. v. ff. de verb. obli.

P. PAV. P. ¶ Sãcimus. Quid autem iuris qñ fit mentio de cautione ſufficiẽti. Uide Alex. cõſ. dxxiiij. vbi dicit qd intelligitur cum fideiuſſorib. niſi proferatur in tali materia in qua non eſſet neceſſaria cautio cum fideiuſſoribus vt ibi per eum, que antẽ hypotheca non dicatur idonea cautio, vide Paul. de Caſtr. conſilio cclxxxvij. quis antẽ proprie dicatur ſeruus & qño intelligat̃ promiſſio de aſſeuerando vide Franc. conſ. clx. quis autem dicat idoneus fideiuſſor vide Roma. conſ. lxij. Item quid importet promiſſio faciendi aliquem ſecurum, vide Iaſo. poſt Bal. & Alexã. in l. j. in princ. ff. qui ſat. cogant. vbi etiam quid importet verbum ſatiſfacere. Item an in caſib. in quib. tenetur quis preſtare fideiuſſorem ſi ipſe ſit multum idoneus facultatibus releuetur ab iſta neceſſitate preſtandi fideiuſſorem. Alex. fuit ſibi contrarius in lecturis, & conſilijs ſuis, vide Iaſo. in l. j. ff. qui ſat. cog. & in l. diuortio. §. interdum. ff. ſol. matrimo. concludentem quod tũc releuatur, & reſpondet ad fundamenta eorum qui tenent contrarium: dicit tamen quod eſt cauendum iſto caſu de hypotheca bonorum, & ibi etiam ſuper gl. in verbo datis fideiuſſoribus poſt alios, ponit an qui tenetur ſatiſdare liberetur dando pignus. Item in materia ponit multa Iaſ. hic, & vide multa etiam per Felin. in cap. ad noſtram. de iureiur. qño verbum cautio, intelligatur de nuda promiſſione. & de verbo facere ſecurum, de quo s. vide late Bart. qño intelligatur rub. extra de ſag. & ibi etiam quod cautio non debet eſſe nuda voluntate obligatorum bonorum.

b ALEX. ¶ Opp. ff. de col. Adde Bar. in l. diuortio. interdũ. ſol. mat. ibi ſequẽdo Pet. videtur tenere quod verbũ, cautio, prolatum a l. ciuili, nõ intelligit̃ de nuda promiſſione. l. in oibus. ff. de iud. &, in l. ſi creditori. ff. de priui. cred. Cui⁹ cõtrariũ tenẽt hic glo. Bar. Ang. hic idẽ. S3 tu dic, ſcdm Imo. in d. §. interdum. quod opin. de qua hic, eſt verior. fallit ſcdm eum, niſi lex vltra procedat. l. in conſtante. §. quot. eo. ſ. ſcdm vnam lect. ff. ſolu. matr. Scdo fallit, ſi dicatur cauſa cognita cauendum. d. l. in omnibus. & ſi hoc iudici videbitur, vt ibi, ſcdm vnum intellec. qui tamẽ potius facit pro eo. Tertio fallit, ſi proferatur cum adiuncto, vt ſufficienter, vel idonee. l. ſi debitori. cum ibi no. de iud. & l. ſi mandato Titij. §. ſi. ff. mand. Et aduerte ſcdm eum, q licet proferatur de nuda qñ profertur a l. ciuili. tamẽ tenebitur cum pena promittere, quia eſt ſibi facile, vt no. gl. ſing. reputata, ſcdm Ange. in l. ij. §. ſi dubitetur. de iud. & no. Bar. in l. fin. de pret. ſtip. & Imo. in l. ſi prius. de ope. no. nunc. circa fi. tenebitur ẽt ſub hypotheca, vel obligatione bonorũ pmittere, cũ ſimiliter ſit facile, per ea que habẽtur in l. filio. ff. vt lega. no. ca. Et ex hac patet q vbi fit mentio de cautione idonea, nõ ſufficit tm̃ hypotheca, niſi dẽtur fideiuſſores, vel pignora

actualiter, licet gl. ſentiat cōtrariū in l. ſi mādato Titij. §. fi. ⁊ ma-
le. ⁊ vide Bar. in l. pretorie. ff. de ſtip. ſer. ad fi. Quid aūt ſi dicat̄,
recte caueat. Dic q̄d non intelligit̄ de nuda. l. ij. §. iubet. ff. de col.
bono. ibi Bart. ⁊ communiter intelligitur q̄d ſit ſpeciale in cau-
tione pretoria. Et dum dixi ſ. in verbo. idonee. vide text. not. in l.
ergo. §. adijcitur. de fideicō. liber. in l. j. §. pen. quo. lega. Sꝫ adde
q̄d pro opi. Pet. in d. §. interdum, vꝫ q̄d verbū, cautio, prolatum
a l. ciuili, intelligatur de non nuda, vide text. in l. heredes. §. cau-
tum. de verb. ſigni. licet contra ibi teneat gl. Quid autē ſi dicatur,
caueatur mediocriter. Tex. in l. filio, preallega. videtur dicere, q̄d
ſufficit cautio cum hypotheca bonorum. q̄d non credo, quia imo
requiritur pignus, vel fideiuſſor, ſicut in cautione ſufficienti vel
competenti dictum eſt, cum mediocriter nihil aliud ſit dicere, ni-
ſi ſufficienter ⁊ competenter. Et hoc videtur tenere Bart. in d. l.
pretorie, vbi dicit q̄d cautio cum hypotheca dicitur nuda. ergo
non mediocris. nec tex. in d. l. filio recte intuenti hic probat. Quid
aūt ſi dicat̄ caueat, vel ſatiſdet? dic q̄d intelligitur caueat, ſi nō eſt
pſona ſuſpecta, ſatiſdet, ſi eſt pſona ſuſpecta. Hic tex. eſt not. iūcta
gl. in ver. cū res. ff. de pet. her. ⁊ in l. pen. Adde gl. iuncto text. in l.
ij. §. ſi dubitetur. de iudi. q̄d not. Quibus omnibus adde gl. magi-
ſtrā. in c. fi. de pig. Quid in cautione ſtatutaria, vide Bar. in l. ſti-
pulationum. in fi. ff. de ver. obli. Et adde ad predicta q̄d not. pul-
chre Bar. ⁊ q̄d ibi no. in l. illicitas. §. ne potentiores. ff. de offi. pſ. ⁊
in l. j. circa fi. ff qui ſat. co. quid aūt ſi pmitto te facere tutū, ⁊ ſecu-
rum, vide Bar. ⁊ q̄d ibi no. ff. de p̄t. ſti. l. fi. Adde ad ea, que in hac
l. tangit Bar. ⁊ doc. ⁊ q̄d dixi. ſ. in pꝛ. adde no. Bar. in l. ſi prius.
in ij. q. de ope. noui nū. ⁊ ibi vult q̄d verbum cautio, prolatum a l.
ciuili intelligatur de nuda, ⁊ ibi vult q̄d. ſ. dixi, per d. l. filio. vcꝛ,
q̄d obligatus ad cauendum nude, debet obligare bona ſua. Sꝫ
Im. ibi dicit, q̄d ſi illa. l. filio. bene ponderetur, videtur facere in
oppoſitum, quia videtur aliquid ſpecialitatis inducere in patre,
vel domino. Et videtur innuere triplicem ſpeciem cautionis, nu-
dam ſufficientem, ⁊ mediocrem, ⁊ videtur illam appellare medio-
crem. Adde ſufficiēs cautio, appellatur tam pignoratitia. quam
iuratoria, ⁊ fideiuſſoria, ſcđm Inn. in c. ex tranſmiſſa. de reſt. ſpol.
Quid aūt ſi ſtatutū facit mētionē de cautione idonea? dic q̄d in-
telligit̄ arbitrio iud. ſcđm Bal. in l. vniuerſa. de preci. impe. offe.
Quid in cautione competenti? Dic cum fideiuſſore. l. ſi debitori.
⁊ ibi Bal. de iud. ⁊ Bal. in l. pe. de exce. rei iudi. Et de, iſta mate-
ria vide plene per doc. in l. j. ff. qui ſatiſda. cogā. ⁊ ibi dixi ⁊ p bal.
in l. j. ſ. de pen. Quid ſi pmittit ad ſenſum ſapiētis, vel cū ſolenni
cautela? Bal. in l. executorē. de exce. rei iudi. ⁊ q̄d not. dicit de ver.
idonee, adde tex. iuncta gl. in v̄b. idonea in l. Quis. ff. de pig. actio.
ADDE Old. cōſ. lxix. incip. noie cautionis regulariter ſola pro-
miſſio intelligitur, vbi dicit, q̄d dum Papa ſemel eſſet in conſiſto-
rio, ⁊ fuiſſet oppoſitum de l. quicunque. de omni agro deſer. q̄d cū
dicitur idonea cautione, ſufficit hypotheca, vt ibi dicit Papā re-
ſpondiſſe, q̄d iſta lex non faciebat, quia ibi eſt ſpeciale. ⁊ ibi dicit
obligatis fundis idonee cautum. non tamen dicit, q̄d idonea cau-
tio ſit obligare fundos. Facit. l. quicunque. de fun. pa. ibi vide ad
apoſtillam, ⁊ quid de ſufficienti cautione, ⁊ quid de competenti,
⁊ an ſtante ſtatuto. q̄d inter affines fiat compromiſſum, recepta
ſecuritate, debeat intelligi cum fideiuſſore, vel pignore, vide Bal.
conſi. clxviij. v. libro.
c POMA. ¶ In dubio de nuda. Limita iſtud, vt per Alexan. in
fi. in l. ſtipulationum. la j. ff. de verbor. obligat. ⁊ vide Felin. in c. ad
noſtram. de iureiur.

LEX IIII.

1 ☞ Diſiunctiua, quando ponitur pro coniuncta.

Cum quidam. Diſiūctiua poſita inter per-
ſonas honoratas, reſoluitur
in coniunctiuam, ſꝫ poſita inter res ſtat in propria ſigni-
a ficatione tam in contractibus, quam in vlti. volun. h. d. tota iſta
lex diuiditur in partes quatuor. Primo ponit. q. ⁊ opin. antiq.
Scđo determinat. q. Tertio ponit dictum, qñ diſiuncta ponit̄ in-
ter res. Quarto hāc l. extendit. Scđa ibi, melius. Tertia ibi, ſin-
autē. Quarta ibi, q̄d etiā in cōtractib. Opp. de l. ſi ex toto. §. j. de
1 leg. j. Sol. Ibi † alternatiua cadit inter pſonas grauatas, hic iter
perſonas honoratas. Cōtra primam partem huius ſol. op. de tex.
huius l. vbi non cadit in perſonas grauatas, ſꝫ inter tutores, ⁊ ta-
men reſoluitur in cōiunctam. Sol. Spāle eſt fauore pupillorum
in officio tutele. Cōtra ſcđam partē ſol. op. de l. cum pater. §. pen.
ff. de leg. ij. vbi etiā inter pſonas honoratas, diſiunctiua ſtat pro-
* prie. Sol.* Ibi loquit̄ inter perſonas, in quas ordinata affectio
cadit. Itē op. ad hanc partē de l. ſi titio aut ſeio. ff. de leg. ij. Sol.
ibi teſtator dixit plus. Dixit eñ vtri heres vellet, ⁊c. Alteri⁹ op.
ad ij. partē legis qñ ponitur inter res, ꝙ reſoluitur in cōiunctam.
vt l. quintus. in fi. de aur. ⁊ ar. le. gl. dicit, ꝙ ibi eſt ſpāle. Alij dicūt,
ꝙ ibi eſt alternatiua legis, non hois. Iſtđ tenent doct. hic. ego ibi
aliter dixi, op. ad idē de l. ſi q̄s ita, in fi. de aur. ⁊ ar. le. Sol. ibi ſpe-
2 ciale in dictione † ſeu, que videtur ampliatiua, vt ibi dicit text. ⁊
tracto huius alternatiue materiā pleniſſime, vltra quam Cy. tra-
* ctauerat hic, in l. ſi his qui ducēta. §. vtrū. de reb. du. Uemo* ad
3 vlti. par. legis. dr̄ hic, idē in ꝯctib⁹. † Cōtra. ff. de ſtip. ſer. l. pinde.
§. fi. cū l. ſeq. gl. hoc videt̄ velle ꝙ hic dr̄, idē in ꝯctibus, ſcilicet ꝙ
ſ. dictū eſt de alternatiua poſita inter res, non de alternatiua po-
ſita inter perſonas. Alij, vt Pet. dicūt, ꝙ ita corrigit illas, ⁊ hoc có-
* ſueui tenere.* Op. ad hoc de l. fundus. ff. de ꝯhen. em. Sol. ibi non
erant ambo contrahentes preſentes, ſꝫ vnus tantum. Opp. de l.
cum qui ita. §. qui ſibi. ff. de ver. obl. Sol. Ibi cum vno tantū con-
trahebat. Predicta ſunt vera, qñ contrahebat cum vtroque.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Quā in vltimis voluntatibus. Limita, vt per Ro-
manum in ſingula. cccc.
* ALEX. ¶ Uemo. Uide Bar. ⁊ doc. in l. auus, ſolut. ma. ⁊ tex. ⁊ ib
Bal. de eo qui ſibi ⁊ here. ſuis maſcul.
* CLAV. DE SEISS. ¶ Sol. Et eodē mō limitat̄ p l. hr̄des mei.
§. peto. ff. ad Treb. ⁊ ibi Ale. i vl. no, vbi ēt ponit aliā limitationē.
* CLAVD. DE SESS. ¶ Tenere. Sequit̄ Bal. in c. inter ce-
ras. de reſc. vbi ponit in q̄bus caſib⁹ habeat locū lex, ⁊ ei⁹ regula.

LEX V.

1 ☞ An baſtardi dicantur de domo nobilium.
2 Mulier popularis nupta in domo nobilis, dicitur nobilis
ea effecta vidua.
3 Si popularis accipit in vxorem nobilem, non efficitur nobilis.

a **Suggeſtioni.** a Relictum familie, debet gra-
datim pſonis, q̄ appellatione
familie continētur, licet q̄nqꝫ nomen familie porrigatur
ad res. h. d. Op. de l. omnia. §. fi. de l. ij. Sol. ibi erant certe perſone
ſpecialiter numerate, hic ſecus. Op. ff. de leg. ij. l. peto. §. fratre. ⁊ l.
cum pater. §. pe. eo. tit. Sol. iſta debet intelligi ſcđm illas, vt iſti
b propinqui vocentur b gradatim. Iſta lex facit ad † queſtionē, c
1 Statuta ſunt per Tuſciam, q̄d illi qui ſunt de domo nobilium,
c puniantur maiori pena. Mō queritur vtrum d baſtardi e ſint de
d domo nobilium, ⁊ vt intelligatur queſtio, appellatio domus po-
e nitur q̄nqꝫ p familia vt ff. ad ſyl. l. j. in prin. dicit tex. ibi, cum aliter
nulla dom⁹ pōt eſſe tuta, ⁊c. Exponit Ia. de Raue. nulla domus,
id eſt, nulla familia. Pro hoc vidiſtis ſ. ne li. po. l. j. Ibi, potētiorū
domorū opibus, ⁊c. ſꝫ appellatione familie continentur oēs pro-
pinqui, vt hic, ergo baſtardi continentur appellatione familie, q2
ſunt propinqui. In contrariū videtur, q2 appellatione familie cō-
tinentur omnes, qui ſunt de eadem agnatione, vt l. pronunciatio.
§. familie. de ver. ſig. ſꝫ baſtardi non habēt agnationē, vt inſti. de
ſucceſ. cog. §. vulgo. Ergo apparet ꝙ non ſint de familia, ſiue de
domo. Et iſtud vr̄ verius ſm propriam ſignificationē iſti⁹ dictio-
nis familie, non ob. hac l. q2 hic large accipitur ex preſumpta vo-
luntate defuncti, ⁊ ideo ſi cōmunis modus loquendi eſſet, ꝙ ap-
pellatione domus continerentur etiam baſtardi. ſicut mihi vi-
detur in ciuitate iſta, ⁊ in alijs ciuitatibus Tuſcie, tūc ſine dubio ba-
ſtardi continent̄, arg. ad hoc. l. cum de lanionis. §. aſinam. de fū.
inſtru. ⁊ l. librorum. §. q̄d tamen Caſſius. de leg. iij. Alibi tamen
in ciuitate Piſarum, vbi verba ſtatuti aliter compoſita, dicit
eñ q̄d ſi quis eſſet de nobili patrimonio, ⁊c. Iſto quoqꝫ caſu
dubitarem baſtardum contineri verbis ſtatuti. Nam appellatio
famil. intelligitur pro agnatione, q̄d eſt nomen iuris ciuilis,
agnatio non cadit in baſtardum, vt dixi. Sꝫ cum dico de
patrimonio, hic ſignificatur natura, q. d. ex patre nobili. pa-
tris ⁊ matris nomina ſunt ſignificatiua nature, vt dicitur
tutelas. ff. de cap. dimi. ſꝫ ſm naturam, ita baſtardus eſt
eius pater eſt pater, ſicut legitimus, cū iure naturali oēs ſunt le-
gitimi, vt in auth. quib. mo. na. effic. legi. §. liceat. verſi. bella vero
2 ¶ † Quero, popularis mulier nupta in domo nobilis vtrū dica-
tur nobilis. Ur̄ indubitanter, q̄d ſic, vt l. femine. ff. de ſena. Sꝫ q̄d
ſi effecta eſt vidua. Hic vr̄ caſus, q̄d idem. Nam de iure communi
mortuo viro, adhuc dicitur de familia viri, ibi ſi matrimonium
3 te, ⁊c. Pro hoc videt̄ tex. in l. filij. §. vidua. ad municip. ¶ † Item
dubitatur, an popularis accipiens in vxorem nobilem videatur
nobilis ſiue de domo nobiliū, hic vr̄ text. q̄d ſic, quia ſi generaliter
pit filiam alicuius, videtur de familia illius. Ita videtur hic
vt dixi, non eſt verum de propria ſignificatione, vt d. l. pronuncia-
tio. §. familie. de verborum ſignificatio. Non ob. hec lex, quia
4 eſt ex preſumpta mente defuncti. ¶ † Item facit iſta lex ad ſtatu-
ta, que dicunt q̄d minor non poſſit contrahere ſine licentia duo-
rum propinquorum, vtrum dicantur propinqui affines. Et
conſanguinei vxoris. hic eſt text. quod non, ibi, non ſolum pro-
pinquos, ſed his deficientibus, ⁊c. Apparet ergo, quod gener,
nurus, ⁊ alij affines, non dicuntur propinqui, vt vidiſtis ſ. de
5 ⁊ vxor. l. j. ¶ † Ultimo eſt videndum quomodo cognoſcatur, vtrum
appellatio familie referatur ad perſonas, an referatur ad res.
Reſpon-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

Reſpondeo quod qñ profertur a teſtatore, aut diſpoſitio/ ſit familie, aut de familia. ſi ſit familie, refertur ad perſonas, vt hic in j. parte. ſi de familia refertur ad res, vt hic, in ſcđa parte, vt l. nã ꝙ. §. fi. cum. l. ſe. ad Treb. ita etiam colligitur in d. l. pronunciatio. de ver. ſig. Predictorum ratio, eſt quia de familia prout refertur ad perſonas, non poteſt teſtator diſponere, etiam cum libere perſone ſunt non poſſunt relinqui alteri, ſed ſi appellatio familie profert a lege que poteſt non ſolum diſponere familie ſed etiã de familia, tunc eſſet neceſſe quod recurramus ad antecedentia, ⁊ ſequentia, ⁊ ſic intelligemus qualiter lex intellexit. vt l. ſi ſeruus plurium. §. fi. ff. de le. j. ⁊ debemus accipere intellectũ qui eſſet ſine vitio. vtil. ambiguo. ff. de reb. dub. ⁊ de reg. iu. l. quoties.

ADDITIONES.

a AND. BARB. ¶ Suggeſtioni. vide Bar. in l. pronũciatio. ff. ⁊ in l. tutelas. ff. de capi. dimi. Conſulo contra Bart. in illis de ptholomeis.

ALEX. ¶ Suggeſtioni. Quid ſi dixerit aliquis, relinquo liberis alienis Ang. conſi. xxxviij. cum duob. ſeq. videtur ĩdem dicere.

b POMA. ¶ Vocẽtur. Interpretatiõe ergo legali ſemper interpretatur, vt teſtator ſenſiſſe intelligatur de eo, qui eſt ſibi maiori annectione coniunctus. Ad quod vide Ro. conſi. cccc vij. ⁊ multa que poſui ad Bar. in l. ſi cognatis. in ver. quero ordine. ff. de re. du.

c P. PAV. P. ¶ Facit ad q. vide de hoc ⁊ alijs ad Bar. in l. pronunciatio. §. familia. ff. de ver. ſig.

b ALEX. ¶ Modo q̃rit vtrũ. An baſtardi contineãtur appellatione familie, vel domus? Et vide doct. in l. generaliter. §. fi. de inſti. ⁊ ſub. Bar. in l. tutelas. de cap. di. Bar. in l. pronũtiatio. de ver. ſig. Et an ad eos tranſeat nobilitas, vide Bar. in l. j. C. de di. li. xij. Alii quid ꝑ Flo. in l. qui teſtamẽtũ. in fi. ff. de prob. ⁊ idẽ Ang. in conſi. ccxj. Sed an vxor veniat appellatiõe familie, eſt bo. text. ꝙ ſic in l. quicunq; ⁊ ibi Bar. C. de re mi. li. xij. ⁊ in ru. in aut. ⁊ e reſt. fideic. Et an baſtardi poſſint portare inſignia, ⁊ arma domus, vide bar. in l. filiũ. de his q ſunt ſui, vide bal. i l. liberali. de ſuis. ⁊ leg. Adde ꝙ baſtardus eſt infamis, Azo. in fi. de infa. Bal. in l. bone fidei. C. de iur. ⁊ vide Bal. in preal. l. generaliter. Et ad materiã vide Spe. in ti. de loca. §. nũc autẽ. ⁊ Bal. in aut. ſi quas ruinas. de ſac. ſanc. eccl. Et an baſtardus cõtineat appellatiõe filij ad hoc vt puniat pena. l. quiſquis. ad l. iul. maieſ. ⁊ ibi plene vide Bal. ⁊ vide Bar. in l. ij. de ver. ſig. ff. ⁊ Bal. in d. l. generaliter. ⁊ vide gl. in c. j. de bap. in cle. Adde an baſtardus ſit de familia. ⁊ an poſſit portare arma domus. Ang. cõſ. xxx. ⁊ xcj. ⁊ ꝑ Pe. de Anc. conſ. cccxc. Itẽ adde ad materiã legitimationis baſtardorũ, ꝙ dicit Pau. de Caſ. in l. pactum. C. de coll. pro quo facit Ang. in §. ſi ab vno. ſ. de leg. her. Et ad materiã, vide omnino bal. in preali. l. generaliter. ⁊ Mod. in l. iij. de in ius voc. Et vtrũ ſi ſtatuto cauetur, quod capiẽs filiũ rebellum conſequatur certum premium, vtrum capiens ſpuriũ cõſequatur, vide Bar. in l. item in poteſtate. ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. in prin.

c POMA. ¶ Vtrum baſtardi. Quid autem ſi ſint legitimati, vide Alex. conſi. ij. ⁊ vol. iiij. ⁊ per eundem in l. ex facto. §. ſi quis rogatus. ff. ad tre. An. co. ſi. xlvj.

d ALEX. ¶ Propinqui affines qui dicant̃ propinq. vide ẽt in l. j. C. vñ vir. ⁊ vxo. Qui dicant̃ coniũcti. vide in l. cui eorũ. §. affinitatis. ⁊ ibi Bar. ff. de poſt. Et ſcias ꝙ vxor eſt coniuncta ꝑſona. l. fi. §. fi. ⁊ ibi Bal. ſ. de fur. Dixi in l. cũ alienam. ſ. de leg. An autem ſol. mat. dicantur adhuc affines. vide l. cui eorũ. §. j. ⁊ quod ibi no. de poſt. ⁊ gl. no. in l. ſed hoc ita. ff. de re iu. ⁊ quod vxor dicatur cõiuncta tenet bal. in l. fi. j. de indi. vid. ⁊ vide in ver. progenie, qui dicãtur affines. adde an ſtãte ſtatuto, quod inter affines fiat cõpromiſſum ſi ſo. ma. mulier litiget cum affinibus viri teneatur ad cõpromiſſum. Pau. de Caſt. conſi. lxviij. vbi de ſtatuto Verone.

Si omiſſa ſit cauſa teſtamen. Rub. XXXIX.

¶ Continua, vt in gl. ⁊ in quibus caſibus habeat locum edictũ, a ſi quis omiſſa cauſa teſtamenti, vt in gl. non eſt verum, q2 edictũ, ſi quis omiſ. cauſa teſt. non eſt inductũ, niſi ſolum qñ quis omittit ex teſtamento, ⁊ adit ab inteſtato. Illud autem ꝙ eſt introductũ quando vadit ad ſubſtitutum. vel vadit ad legitimũ, non eſt per edictum ſi quis omiſ. cau. teſt. ſed eſt per conſtitutiones Principũ, vt apparet ex legibus hic alle. ⁊ hoc eſt vtile ſcire propter formationem libelli, ⁊c.

ADDITIO.

a P. PAV. P. ¶ Si omiſſa. Circa materiam huius tit. vide omnino Fran. conſi. clx.

LEX I.

Si in fraudem. Si inſtitut⁹ dimittit hereditatem, vt vadat ad ſubſtitutum, legata debentur a ſubſtituto, ⁊ ſi pecuniã ob hoc inſtitutus accepit etiam ipſe tenetur. h. d. ¶ Op. qñ aliquis dat ſubſtitutum vulgariter videtur inſtituto permittere, ꝙ repudiet vt l. cornelius. ff. de her. inſti. no. in l. Pap. §. quarta. ff. de inoff. teſt. Si ergo permittit repudiare, ex voluntate defuncti, non incidit in hoc edictum, vt l. qui autem. in prin. ff. eo. Sol. concedo ꝙ teſtator videtur hoc permittere ꝙ fiat bona fide, non autem quod fit in fraudem legatorũ, arg. l. j. §. deniq;. ff. de aqua plu. arcen. ¶ Opp. ſ. ⁊ videtur ꝙ indiſtincte relicta ab inſtituto, debeantur a ſubſtituto, etiam ſi nulla ſit fraus, vt l. licet. de le. j. Dicit gl. ⁊ bene, intellige ꝙ hic teſtator noluit, quod eſſent repetita a ſubſtituto, ⁊ dt bene intelligo teſtatorẽ noluiſſe hoc quando ab inſtituto nominatim reliquit, vt l. ſi plures. de leg. ij. ⁊ l. j. §. id quod ex ſubſtitutio-

1 ne ad l. fal. ¶ Querit gl. in primo caſu huius. l. † qñ inſtitutus repudiauit, nec accepit pecuniam, vtrum etiam ipſe in ſubſidium teneatur. Finaliter gl. determinat ꝙ non, ⁊ hoc communiter tenet doc. d. Ja. bu. ſic ſimpliciter recitando contrarium tenuit. Nã cũ ipſe repudians participauerit fraudem, debet in ſubſidiũ teneri,

a vt l. ſi in prin. de eo per quem fact. erit.ª Sed hoc non placet, quia hic loquitur de dolo commiſſo in acquirendo, ſed dolus commiſſus in non acquirendo nõ facit in ſubſidium quem teneri, vt l. qui autem in prin. ff. que in fraudem cred. teneas ergo gl. tuã. Venio ad ſecundam partem ⁊ opp. de l. ſi a ſubſtituto. ff. eo. Sol. Dic plene, vt hic in gl. Alij, hic diſtinguitur, ⁊ Cy. hic refert diſtinctionem magnam, quam Dy. ponit. ff. eo. ti. ideo vide Cy. hic, vel Dyn. ibi tamen iſta diſtinctio eget ſuppletione in multis, ⁊ in alio anno incepi, ⁊ non perfeci.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ De eo per quẽ fa. erit. adde ꝙ ſi ille tex. bene põderet non facit ad hoc propoſitum. Nam ibi ille contra quem agitur in ſubſidium, non fuerat in dolo. ſed agebatur in ſubſidium contra illum ad quem lucrum peruenit ex dolo alterius.

LEX II.

Tam qui. Si omittitur ex teſtamento, vt adeatur ab inteſt. legata ⁊ libertates debentur, ſed ſi ex teſtamento non poteſt adiri ex defectu

a teſtamenti, vel heredis inſtituti. ª tunc ſecus. h. d.

ADDITIO.

a P. PAV. P. ¶ Inſtituti. Et ideo ſi aliquis inſtituatur qui fuit capax ex teſtamento poterit ab inteſt. ſuccedere per iſtum tex. dicit Com. conſi. lxxxiiij. qui loquitur de ſponſi.

LEX III.

Si Proculiana. Etiam ſi legata debeãtur ex hoc edicto, eſt locus Falcidie, hoc dicit.

De indicta vidui. & lege Iul. Miſcel. tollen. Rub. XL.

LEX I.

Legatum. Indictio viduitatis in ꝑſona tertij non reprobatur. h. d. Habes hoc in l. mulieri ⁊ Titio. ff. de condi. ⁊ demon. Opp. de l. auia. §. Titio. ff. de condi. ⁊ dem. l. heres. ff. eo. Sol. in prima legatum erat peruentum ad mulierem, in ſecunda erat legatum relictum cuidã coniuncte perſone mulieris, in cuius fauore preſumebatur mulierem deſiſtere a matrimonio, ideo conditio ſpernitur.

LEX II.

1 ☞ Lex iulia Miſcella quid indicebat.

Ambiguitates. Conditio que viduitatem inducit, ſpernitur, ⁊ lex iulia Miſcella, ⁊ cautio, ⁊ iuramentum, quod per eam indicitur, eſt ſublatum. h. d. Debetis ſcire, quod de iure antiq. ff. orum, ⁊ codicis communis conditio, que indicit viduitatem, ſpernitur, ⁊ legatum capitur tanquam purum. Poſt illud ius ff. orum

1 ſuperuenit † Iulius Miſcellus, qui fecit legem circa hoc per quã ſtatuit quod mulier, cui ſic relinquitur, quãdo accepit legatũ, intra annũ debet iurare de non nubendo, vt hic tangitur ꝑ gl. ⁊ ple-

2 nius per Azo. in ſum. † No. quod ſpernitur conditio que viduita-

a tem indicit.ª Not. quod in dubio preſumitur mulierẽ habere ani-

3 mum procreandorũ liberorum. † No. quod nõ debet aperiri via malitijs. Pro declaratione legis, q̃ritur quid indicebat lex iulia. Miſcella. dic vt dixi. ſ. ad euidentiaz, vt tangitur hic per gl. ⁊ clarius per Azo. in ſum. huius ti. ¶ Quero, quid indicebat cautio Mutiana. Quia domini, ille tractatus de cautiõe Mutiana, eſt ſatis lõgus, habetis in l. Mutiane. de cond. ⁊ dem. ⁊ gl. hic tãgit.